



Programma 'De uitdaging'

Versnelling ontwikkeling opleidingen mbo voor klimaat en energie

Inleiding

De nieuwe doelstelling in het regeerakkoord, 49% CO₂-reductie in 2030, is een grote uitdaging. Hoe deze doelstelling kan worden bereikt zal de komende maanden worden uitgewerkt aan zogenaamde 'tafels' en vastgelegd in het klimaat- en energieakkoord. De verwachting is dat het om veel werk gaat, dat ook nog eens om snelle uitvoering vraagt. Nieuwe energieconcepten, duurzame energie-innovaties, andere bouwconcepten, lokale opwekking van energie en veel meer moeten niet alleen bedacht maar juist ook gerealiseerd en gebouwd. Het geld en de ideeën zijn hierin zijn niet zozeer het probleem. Een van de grootste uitdagingen is het human capital vraagstuk: voldoende arbeidscapaciteit mobiliseren om de werkgelegenheids groei te realiseren. (Veel) meer mensen opleiden, ze anders opleiden en huidige werknemers nascholen. Daarmee legt het klimaat- energieakkoord in wording een grote opgave bij het middelbaar beroepsonderwijs. Tenslotte zijn bij de realisatie van maatschappelijke opgaves zoals de energietransitie juist de goed opgeleide MBO-vakmensen zo cruciaal.

Verkenning vraagstuk MBO

Voor deze complexe uitdagingen is vanuit de human capital agenda van de Topsector Energie en de TKI Urban Energy in het bijzonder samen met een aantal vooroplopende ROC's een verkenning gestart. Centrale vraag: op welke manier kan het mbo door onderling samen te werken helpen bij het mobiliseren van capaciteit, bijdragen aan de noodzakelijke versnelling en daarmee bijdragen aan de realisatie van het klimaat- en energieakkoord?

Naast een heldere analyse van het vraagstuk¹ leidt de verkenning ertoe dat ROC's de meerwaarde zien om hierin gezamenlijk op te trekken.

De deelnemende ROC's zetten ieder afzonderlijk flinke stappen in de doorontwikkeling van de technische opleidingen voor de energietransitie en werken daarbij nauw samen met bedrijven in de regio. We zien ook dat de behoeften waar de ROC's mee worden geconfronteerd in termen van aantallen en opleidingsinhoud vergelijkbaar zijn.

Nieuw programma

De ROC's verwachten daarom meer snelheid te kunnen maken door landelijk een kopgroep te vormen specifiek op het thema energie en klimaat werkend vanuit een gezamenlijk programma 'Versnelling ontwikkeling vakopleidingen mbo voor klimaat en energie'.

In dit programma willen de ROC's samen werken aan:

1. de ontwikkeling van leermiddelen en de digitale ontsluiting daarvan in een leerplatform;
2. experimenten met energie innovatieprojecten en het leren van elkaar en daarmee invulling geven aan de agenda van het bestuursakkoord voor het thema klimaat en energie;

¹ Uit deze analyse blijkt de complexiteit van het vraagstuk: veel spelers, diverse sector, veel schotten, imago techniek, druk omhoog op studenten, economische groei en vergrijzing leiden breed tot druk op de arbeidsmarkt, toenemende vraag naar hogere kwalificaties en een sterk veranderende beroepsomgeving. Dat laatste uit zich onder andere in gevraagde competenties, zoals bijvoorbeeld in de installatiebranche waarin de nadruk veel meer komt te liggen op complexe verduurzamingsvragen.



3. een flexibeler invulling van het kwalificatiedossier. Experimenteren, curriculum vernieuwen en leermiddelen digitaliseren, met andere woorden snel inspelen op veranderende omstandigheden als gevolg van de energietransitie. De vraag is in hoeverre de huidige route naar kwalificatiedossiers deze vernieuwing remt. Omdat we snelheid willen realiseren is de ontwikkeling van een kwalificatiekader met meer vrijheidsgraden wellicht een noodzakelijke stap².
4. Een klimaat- en energieagenda voor mbo en vmbo. Middels deze agenda die we met behulp van bedrijven en vanuit het klimaat- en energieakkoord zullen opstellen, geven we vmbo-scholen en mbo's een handreiking om focus aan te brengen in hun eigen ontwikkelagenda's. Vanuit de maatschappelijke opgave en de klimaatdoelen 2030 maken we via backcasting een onderwijsagenda.
5. De ontwikkeling van de fysieke infrastructuur (en tech hubs) zodat vmbo en mbo samen met bedrijven in learning communities alle verschillende vormen van leren (voor een diploma, in het werk en om te kunnen innoveren) kunnen faciliteren met goede voorzieningen.

In het programma zal deze kopgroep van ROC's nadrukkelijk samen optrekken met bedrijven, branches en HBO Centres of Expertise. Deze samenwerking biedt de kans om kennis uit te wisselen en die snel in te zetten in het onderwijs ondersteunend aan de leerprocessen van studenten en in het opleiden van werkenden via hybride leervormen en omgevingen zoals innovatiehubs en leerwerkplaatsen.

Planning

- a) 17 april 2018 ondertekenen de bestuurders van de ROC's en de Topsector/TKI Urban Energy dit samenwerkingsprogramma.
- b) Tot september 2018 werken we het programma verder uit in een plan van aanpak inclusief de benodigde funding. Gereed medio september 2018.
- c) Het uitgewerkte plan van aanpak presenteren we tijdens de werkconferentie van de Topsector Energie tijdens de innovation expo op 4 oktober.

Deelnemende ROC's

ROC Midden Nederland
 ROC van Amsterdam
 ROC van Flevoland
 Da Vinci College
 Techniek College Rotterdam
 ROC Nijmegen
 mboRijnland
 Energy College (alle ROC's en AOC's van de 3 noordelijke provincies)
 ROC Nova College
 Graafschap College
 Scalda
 Deltion College
 ROC Mondriaan
 ROC Rijn IJssel

² Mogelijk (?) via het experiment kwalificatiestructuur dat vanaf 2019 gaat lopen